

INFOTEHNOLOOGIA. SÕNASTIK
Osa 14: Töökindlus, hooldatavus ja
käideldavus

Information technology. Vocabulary
Part 14: Reliability, maintainability and
availability

EESTI STANDARDI EESSÕNA

Käesolev Eesti standard sisaldab rahvusvahelise standardi ISO/IEC 2382-14:1997 "Information technology – Vocabulary – Part 14: Reliability, maintainability and availability" ekvivalentse tõlke inglise keelest eesti keelde, kusjuures alates peatükist 2 on toodud rööptekstina ka ingliskeelne tekst.

Erinevused rahvusvahelisest standardist piirduvad üksikute eesti keele iseärasuste arvestamiseks lisatud märkustega.

Standardi on tõlkinud Vello Hanson.

Eesti standardi kavandi on ette valmistanud terminitöörühm koosseisus:

- Arvi Tavast (töörühma juht)
- Ahto Kalja
- Rein Kull
- Ene Lindemann
- Peeter Normak
- Viljo Soo
- Mati Tiru
- Leo Võhandu

Standardi kavandi on heaks kiitnud infotehnoloogia standardimise tehniline komitee EVS/TK 4.

Käesoleva standardi väljaandmist on toetanud Eesti Informaatikakeskus.

Rahvusvaheline standard ISO/IEC 2382-14:1997 on kasutusele võetud Eesti standardina EVS-ISO/IEC 2382-14:1999, mis on kinnitatud Standardiameti käskkirjaga 24.11.1999 nr 73.

Registrisse kantud 24.11.1999 nr 1787.

This standard consists of the equivalent Estonian translation of the English text of the International Standard ISO/IEC 2382-14:1997 "Information technology – Vocabulary – Part 14: Reliability, maintainability and availability".
The International Standard ISO/IEC 2382-14:1997 has the status of an Estonian national standard.

SISUKORD

EESSÕNA	IV
---------------	----

SISSEJUHATUS	V
--------------------	---

PEATÜKK 1: ÜLDIST	1
--------------------------------	---

1.1 Käsitlusala	1
-----------------------	---

1.2 Normatiivviited	1
---------------------------	---

1.3 Järgitud printsiibid ja reeglid	2
---	---

1.3.1 Artikli määratlus	2
-------------------------------	---

1.3.2 Artikli ülesehitus	2
--------------------------------	---

1.3.3 Artiklite liigitus	3
--------------------------------	---

1.3.4 Terminite ja määratlussõnastuse valik	3
---	---

1.3.5 Mitmetähenduslikkus	3
---------------------------------	---

1.3.6 Lühendid	3
----------------------	---

1.3.7 Ümarsulgude kasutamine	3
------------------------------------	---

1.3.8 Nurksulgude kasutamine	3
------------------------------------	---

1.3.9 Kursiivkirjas terminite ja täni kasutamine	4
--	---

1.3.10 Kirjaviis	4
------------------------	---

1.3.11 Tähestikregistri ülesehitus	4
--	---

PEATÜKK 2: TERMINID JA MÄÄRATLUSED	5
---	---

14 Töökindlus, hooldatavus ja käideldavus	5
---	---

14.01 Üldmõisted	5
------------------------	---

14.02 Töökindlus ja rikked	9
----------------------------------	---

14.03 Hooldatavus	10
-------------------------	----

14.04 Käideldavus	13
-------------------------	----

Lisa A Joonis	16
---------------------	----

Lisa B (teatmeline) Eesti terminite tähestikregister	18
--	----

Lisa C (teatmeline) Inglise terminite tähestikregister	21
--	----

EESSÕNA

ISO (Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon) ja IEC (Rahvusvaheline Elektrotehnikakomisjon) koos moodustavad tervikuna ülemaailmse standardimise süsteemi. ISO ja IEC rahvuslikud liikmesorganisatsioonid osalevad rahvusvaheliste standardite väljatöötamises tehniliste komiteede kaudu, mis on nendes organisatsioonides rajatud käsitlema tehnilise tegevuse eri valdkondi. ISO ja IEC tehnilised komiteed teevad koostööd mõlemale huvi pakkuvatel aladel. Selles töös osalevad käsikäes ISO ja IEC-ga muud rahvusvahelised riiklikud ja mitteriiklikud organisatsioonid.

Infotehnoloogia valdkonnas on ISO ja IEC rajanud ühise tehnilise komitee ISO/IEC JTC 1. Ühises tehnilises komitees vastuvõetud rahvusvaheliste standardite kavandid saadetakse rahvuslikele organisatsioonidele heakskiitmiseks enne nende vastuvõtmist rahvusvaheliste standarditena. Kavandid kiidetakse heaks menetlusega, mis nõuab hääletamisel rahvuslikes organisatsioonides vähemalt 75 % poolthääli.

Rahvusvahelise standardi ISO/IEC 2382-14:1997 valmistas ette tehniline ühendkomitee ISO/IEC JTC 1 "Infotehnoloogia" alamkomitee SC1 "Sõnastik".

ISO/IEC 2382 tervikuna koosneb umbes 35 osast, üldpealkirjaga "Infotehnoloogia. Sõnastik".

Käesolev teine redaktsioon tühistab ja asendab esimese redaktsiooni (ISO 2382-14:1978), olles selle tehniline uustöötlus.

SISSEJUHATUS

Infotehnoloogia tekitab arvukaid nii vaimse kui ka materiaalse loomuga rahvusvahelisi vahetusprotsesse. Sageli komplitseerib neid vahetusprotsesse ühe ja sama mõiste väljendamiseks eri valdkondades või keeltes kasutatavate terminite suur hulk või kasulike mõistete määratluste puudumine või ebatäpsus.

Vääritimõistmise vältimiseks ning selliste vahetusprotsesside hõlbustamiseks on oluline piiritleda mõisted, valida terminid sama mõiste väljendamiseks eri keeltes või eri maades ning kehtestada määratlused, mis annavad mitmesugustele terminitele eri keeltes rahuldavad vasted.

Algselt põhines ISO 2382 peamiselt terminikasutusel, mida võib leida Rahvusvahelise Infotöötluste Föderatsiooni ja Rahvusvahelise Arvutuskeskuse koostatud ja avaldatud *"Infotöötluste sõnastikus"* ning Ameerika Rahvusliku Standardiinstituudi (varem Ameerika Standardiühing) avaldatud *"Ameerika rahvuslikus infotöötluste sõnastikus"* ja selle eelmistes redaktsioonides. Arvestatud on ka infotehnoloogia alaseid teiste rahvusvaheliste organisatsioonide (nt Rahvusvahelise Sideliidu ja Rahvusvahelise Elektrotehnikakomisjoni) avaldatud standardeid ja standardikavandeid ning rahvuslikke avaldatud standardeid ja standardikavandeid.

ISO/IEC 2382 siht on anda määratlusi, mis on ranged, lihtsad ja kõigile asjassepuutuvaile arusaadavad. Iga määratletud mõiste ulatus on valitud nii, et saadaks üldkasutuseks sobiv definitsioon. Mingi piiratud kasutuse juhtudel võib vajalik olla spetsiifilisem määratlus.

Üksikute osade ammendavust on küll võimalik säilitada, kuid lugejal tuleb silmas pidada, et keele dünaamika ning sõnastike standardimise ja hooldusega seotud probleemid võivad tekitada osade vahelisi dubleerimisi ja lahknevusi.

INFOTEHNOLOOGIA. SÕNASTIK

Osa 14: Töökindlus, hooldatavus ja käideldavus

Information technology. Vocabulary

Part 14: Reliability, maintainability and availability

Tõlgendamise erimeelsuste korral on kehtiv ingliskeelne tekst	In case of interpretation disputes the English text applies
---	---

PEATÜKK 1: ÜLDIST

1.1 Käsitlusala

ISO/IEC 2382 see osa on mõeldud soodustama rahvusvahelist suhtlust infotehnoloogias. Ta esitab infotehnoloogia valdkonna jaoks oluliste valitud mõistete terminid ja määratlused kahes keeles ning määratleb artiklite vahelised seosed.

Teistesse keeltesse tõlkimise hõlbustamiseks on määratlused kavandatud nii, et võimalikult välistada ühele keelele omaseid iseärasusi.

ISO/IEC 2382 see osa määratleb töökindluse, hooldatavuse ja käideldavusega seotud mõisteid.

1.2 Normatiivviited

Alljärgnevad standardid sisaldavad sätteid, mis käesolevas tekstis sisalduvate viidete kaudu on ISO/IEC 2382 selle osa sätted. Avaldamise ajal kehtisid osutatud redaktsioonid. Kõik standardid kuuluvad läbivaatamisele ning ISO/IEC 2382 sellel osal põhinevate lepete osapooled peaksid uurima võimalust rakendada allpool osutatud standardite uusimaid versioone. IEC ja ISO liikmed peavad registreid parajasti kehtivate rahvusvaheliste standardite kohta.

ISO/IEC 2382-1:1993¹, Information technology – Vocabulary – Part 1: Fundamental terms

ISO 2382-2:1976¹, Information technology – Vocabulary – Part 2: Arithmetic and logic operations

ISO 8402:1994¹, Quality management and quality assurance – Vocabulary

¹ Välja antud Eesti standardina.

ISO/IEC 9126:1991, Information technology – Software product evaluation – Quality characteristic and guidelines for their use

IEC 50(191):1990, International Electrotechnical Vocabulary – Chapter 191: Dependability and quality of service

1.3 Järgitud printsiibid ja reeglid

1.3.1 Artikli määratlus

Peatükk 2 koosneb reast artiklitest. Iga artikkel sisaldab oluliste elementide kogumi, kuhu kuuluvad indeksnumber, üks termin või mitu sünonüümset terminit ja üht mõistet määratlev lause. Peale selle võib artikkel sisaldada mõisteid selgitavaid näiteid, märkusi või illustratsioone.

Mõnikord võivad sama termini määratleda eri artiklid, kuid üks artikkel võib hõlmata ka kaht või mitut mõistet, nagu on kirjeldatud vastavates jaotistes 1.3.5 ja 1.3.8.

Muid termineid, nt sõnastik, mõiste, termin ja määratlus, on ISO/IEC 2382 selles osas kasutatud standardiga ISO 1087 määratletud tähenduses.

1.3.2 Artikli ülesehitus

Iga artikkel sisaldab jaotises 1.3.1 määratletud olulisi elemente ning vajaduse korral lisaelemente. Artikkel võib sisaldada järgmisi elemente järgmises järjestuses:

- a) indeksnumber (ühine kõigile keeltele, milles on avaldatud ISO/IEC 2382 see osa);
- b) termin või üldiselt eelistatav termin selles keeles. Mõiste jaoks üldiselt eelistatava termini puudumist selles keeles tähistab viiest punktist koosnev sümbol (.....); termini sees võidakse kasutada punktirida osutamaks, et konkreetsel juhul tuleb valida mingi sõna;
- c) teataval maal eelistatav termin (identifitseeritakse vastavalt ISO 3166 reeglitele);
- d) termini lühend;
- e) lubatav(ad) sünonüümtermin(id);
- f) määratluse tekst (vt 1.3.4);
- g) üks või mitu näidet pealkirjaga “Näide” (“Näited”);
- h) üks või mitu märkust, mis täpsustavad erijuhte mõistete rakendusosal, pealkirjaga “MÄRKUS(ED)”;
- i) joonis, skeem või tabel, mis võib olla mitme artikli kohta ühine.